

Smrt petrodolaru: Co se skutečně stalo mezi USA a Saúdy?

 zvedavec.news/komentare/2024/07/10150-smrt-petrodolaru-co-se-skutecne-stalo-mezi-usa-a-saudy.htm

Henry Johnston

6.7.2024 Komentáře Témata: Finance, peníze, USA, Analýza, Saúdská Arábie, Geopolitika 2271 slov

Zpráva o tom, že dohoda mezi Washingtonem a Rijádem vypršela, nemusí být pravdivá, ale dohoda, která má zásadní význam pro úspěch dolaru, je erodována.

Říká se, že beletristická díla mohou často zprostředkovat určité pravdy lépe než zpravodajský kanál. Takto bychom možná měli nahlížet na zprávy, které v poslední době kolují po internetu, o vypršení platnosti padesátileté „petrodolarové“ smlouvy mezi Spojenými státy a Saúdskou Arábií.

Tato dohoda je fikcí. Falešná informace zřejmě pochází z Indie nebo z nepřehledné spleti webových stránek zaměřených na investory do kryptoměn. Mezi Spojenými státy a Saúdskou Arábií existovala formální dohoda podepsaná v červnu 1974 a později téhož roku tajná dohoda, v níž byla Saúdům slíbena vojenská ochrana výměnou za recyklaci jejich příjmů z ropy do dluhopisů amerického ministerstva financí. Dohoda o prodeji ropy Rijádu v dolarech byla neformální a neměla žádné datum platnosti. Petrodolarový systém, jak jej známe dnes, se do značné míry vyvinul organicky.

Tato fikce však odhaluje skrytou pravdu: petrodolar vstoupil do dlouhého soumraku, ze kterého se již nevrátí. Žádné jiné ekonomické uspořádání nepřispělo v posledních padesáti letech tolik k zajištění převahy Spojených států. V podstatě však představovala implicitní podporu dolaru ze strany ropy, která bude zachována. Navážeme-li na

myšlenku, kterou původně vyslovil finanční analytik Luke Gromen, je to nakonec neschopnost a neochota Ameriky tuto záruku udržet, která systém postupně odsuzuje k zániku.

Počátky petrodolaru

Když Spojené státy v roce 1971 opustily vazbu dolaru na zlato a ukončily tak Brettonwoodskou dohodu, mezinárodní finanční systém se ocitl v chaosu. Následovalo bouřlivé období vysoké inflace a zásadního přizpůsobování se nové realitě plovoucích měn. Bez jednoduché záminky zlaté zástavy dolar překvapivě devalvoval a inflace prudce vzrostla. Do léta 1973 ztratil vůči ostatním hlavním měnám pětinu své hodnoty.

To mělo znamenat konec dvou a půl desetiletí poválečného prvenství dolaru. A přesto se stalo něco poněkud zvláštního: role dolaru jako rezervní měny a hlavního obchodního nástroje se pouze rozšířila. Důvodem je skutečnost, že se Američanům podařilo orientovat obchod s ropou na dolar, počínaje Saúdy v roce 1974 a krátce poté jej rozšířit na celý OPEC. Dolar se tak de facto ocitl v zázemí komodit. Protože trh s ropou byl mnohem důležitější než trh se zlatem, dolar se stal ještě cennějším.

Výměnou za prodej ropy v dolarech se Saúdská Arábie stala protektorátem americké armády. Mnozí tuto dohodu vnímali jako „*nabídku, která se neodmítá*“, pro Saúdy na způsob kmotra. Koneckonců ministr zahraničí Henry Kissinger a ministr obrany James Schlesinger vzbudili pozornost již počátkem roku 1975, když odmítli vyloučit možnost převzetí kontroly nad cizími ropnými poli vojenskou silou v případě, že by země produkující ropu „*dusily*“ Západ. Ačkoli americko-saúdská dohoda o ropě těmto výroky předcházela, není daleko od pravdy, když si představíme, že království považovalo za bezpečnější zařadit se pod americký stan než čekat, jak bude slovo „*uškrcení*“ definováno.

Pravděpodobně to bylo dobré rozhodnutí. Za poslední půlstoletí se v Saúdské Arábii stalo mnoho věcí, ale jedna věc se rozhodně nestala, a to barevná revoluce nebo operace na změnu režimu ze strany Spojených států.

Faktická podpora ropy a výjimka, která potvrzuje pravidlo

Dolar se z vazby na zlato v rámci Bretton Woods stal neoficiálně podporovaným ropou. Po šoku v letech 1973-1974 se totiž ropa po následujících 30 let obchodovala v pozoruhodně stabilním pásmu kolem 15 až 30 dolarů za barel. Tato pozoruhodná stabilita je základem úspěchu dohody o petrodolaru. V této stabilitě se vyskytla jedna důležitá výjimka, která však systém jen posílila.

Tou výjimkou byl ropný šok v letech 1978-1979, vyvolaný iránskou revolucí, během něhož ropa prudce vzrostla nad horní hranici tohoto rozpětí. Tento šok se časově shodoval s hlubokou dolarovou krizí a prudce rostoucí inflací ve Spojených státech (a byl částečně i její příčinou). Právě v této době zahájil předseda Fedu Paul Volcker svou slavnou sérii agresivního zvyšování úrokových sazeb.

Cílem Volckerovy brutální medicíny bylo zlomit hřbet nejhorší inflaci v dějinách USA, ale neméně významný byl i její vliv na posílení důvěryhodnosti hroutícího se dolaru. Článek v New York Times v té době lamentoval nad tím, že kroky předsedy Fedu „*jasně ukazují, že mezinárodní ohledy, a zejména obrana dolaru, nyní ovlivňují americkou hospodářskou politiku v míře, která nemá v poválečném období obdoby*“. Jinými slovy, Volcker byl obviněn, že upřednostňuje fungování dolarového systému před domácími úvahami.

Je důležité, abychom se zde příliš nezabývali rozdělováním příčin a následků a nehledali ve Volckerových krocích jednoznačný vliv na petrodolar. V těchto letech reagoval trh s ropou na množství faktorů a Fed neměl žádnou pravomoc jej řídit. Volcker se o to ani výslovně

nepokusil. Byl si však dobře vědom bolesti, kterou vysoké ceny ropy způsobovaly dovozcům ropy, a hrozby, kterou představovaly pro stabilitu systému.

Volckerova rozhodná opatření vrátila dolaru jeho pozici preferované světové měny a posílení zelené bankovky pomohlo udržet ropu v této měně levnější než v ostatních. Především však vyvolalo dojem, že Spojené státy jsou připraveny nechat trpět svou vlastní ekonomiku (Volcker způsobil Spojeným státům dvě bolestivé recese), aby zachovaly hodnotu dolaru pro všechny světové hráče, kteří tuto měnu drží nebo v ní provádějí transakce.

Ceny ropy na počátku 80. let klesly a přibližně dvacet let se pohybovaly v rozmezí 15-30 dolarů. To bylo do značné míry způsobeno rozvojem nových zdrojů ropy, jako je Severní moře, Aljaška a Mexiko. Podstatné však je, že dolar si zachoval svou hodnotu ve vztahu k ropě. Do jaké míry je to zásluha politiky USA a do jaké míry je to prostě souhra příznivých okolností, není důležité. Důležité je, že dolar byl považován za ekvivalent ropy a že Volckerova léta vyvolala dojem, že USA jej budou v době krize bránit a spravedlivě s ním hospodařit. Proto bylo rozumné, aby všichni drželi dolary (nebo americké státní dluhopisy).

Třicetileté rozpětí se prolomí a zbytek je historie

Od roku 2003 začala cena ropy dlouho a vytrvale stoupat. Důvodem byla především rostoucí poptávka ze strany Číny a geologická realita, že mnoho velkých světových ropných polí dosahuje svého vrcholu, což znamená, že snadno těžitelné ropy ubývá (přesnější je hovořit o vrcholu „levné „ ropy než o samotném geologickém vrcholu). V letech 2003-2008 také výrazně oslabil dolar vůči ostatním hlavním měnám, což je okolnost, která podle ekonoma Steva Hankeho způsobila 50 % nárůstu cen ropy v tomto období.

Je důležité poznamenat, že když ropa dosáhla vrcholu svého 30letého rozpětí, nezastavila se. Během následujících dvou let ceny ropy neustále rostly, až v červenci 2008 dosáhly nejvyšší hodnoty 145 dolarů za barel. Znovu připomínáme, že dalším pohledem je pokles hodnoty dolaru vůči ropě, což nevěstí nic dobrého pro ty, kteří drží dolary a nakupují ropu.

Právě v tomto okamžiku se v základech petrodolarové stavby objevila osudová trhlina. Kde byl nový Paul Volcker tváří v tvář prudce rostoucím cenám ropy a slabému dolaru, aby zpřísnil politiku, posílil dolar za každou cenu a zachoval svou implicitní záruku za ropu? Odpověď: nebyl k nalezení. Ve skutečnosti se stal pravý opak. Během klíčového období růstu cen ropy v roce 2007 a na počátku roku 2008 Spojené státy v reakci na oslabení své ekonomiky skutečně snížily úrokové sazby, čímž problém ještě prohloubily.

Luke Gromen se domnívá, že tato epizoda byla budíčkem pro mnoho zemí, které si vytvořily devizové rezervy v domnění, že dolar bude i nadále spravován tak, aby byl vůči ropě stejně dobrý jako zlato, a že USA nebudou provádět politiku, která by dovozce energií ochudila.

Záplava záchranných opatření a biliony eur kvantitativního uvolňování po finanční krizi v letech 2008-2009 situaci ještě zhoršily a pomohly vytvořit dojem, že USA nebudou šetřit silami na stabilizaci vlastního chybného bankovního systému – k čertu s dolarem. Bylo také jasné, že americká ekonomika je nyní příliš financionalizovaná a zadlužená na to, aby snesla zacházení ve Volckerově stylu.

Stojí za zmínku, že ceny ropy se v roce 2009 zhroutily a dolar v souvislosti s globální finanční krizí (zvráceně) posílil. To však bylo přímo způsobeno ekonomickým masakrem způsobeným samotným kolapsem a následnou recesí. Bena Bernankeho si nikdo neplete s Paulem Volckerem.

Ceny ropy se v letech 2014-2016 rovněž propadly v důsledku břidlicového boomu, díky němuž se USA staly de facto světovým producentem s mezními náklady. Lze dokonce tvrdit, že po většinu desetiletí 2010-2020 se dolar vůči ropě dostal do nového (i když vyššího) pásma a obnovil tak bledý odraz staré vazby dolar-energie. Systém však již v té době nefungoval správně; krátkodobý břidlicový zázrak důsledky pouze oddálil a zamaskoval.

Je důležité nehledět na výkyvy dolaru nebo ropy jako na potvrzení nebo vyvrácení myšlenky, že ropa je navázána na zelenou bankovku. Je třeba si uvědomit, že od poloviny roku 2000 se s výše popsáním růstem cen ropy začal implicitní příslib petrodolarového systému hroutit. Tento rozpad od té doby pokračuje.

Čína chce tisknout jüany, aby mohla nakupovat ropu; USA ji k tomu nechtěně nutí

Čína je jednou ze zemí, které si rychle uvědomily, že dolar ztrácí důvěryhodnost. Jen několik dní poté, co předseda Fedu Ben Bernanke v březnu 2009 oznámil největší operaci tisku peněz v historii, zveřejnil šéf Čínské lidové banky bílou knihu s odvážným názvem „*Reforma mezinárodního měnového systému*“, v níž vyzval k vytvoření neutrálního rezervního aktiva, které by nahradilo systém zaměřený na dolar.

V následujících letech dala Čína, největší světový dovozce ropy, jasně najevo své přání mít možnost nakupovat ropu ve vlastní měně. Snížila také nákupy amerických státních dluhopisů a zběsilým tempem nakupovala zlato, což byly dva projevy nedůvěry v dolar.

Mnozí tyto kroky interpretují z geopolitického hlediska jako snahu Pekingů ukázat své síly a podkopat unipolární svět vedený USA pro své vlastní dobro. Je však důležité si uvědomit, že pro Číňany, kteří mají krátké zásoby ropy a dlouhé zásoby amerických státních

dluhopisů, jde o otázku národní bezpečnosti. Spoléhat se na měnu, která každým dnem oslabuje a na kterou dohlíží stále bojovnější hegemon, při nákupu nejdůležitější komodity v moderní ekonomice – jejíž celková cenová trajektorie je vzestupná – není dobrý nápad.

Čína v roce 2018 zavedla kontrakty na ropu v jüanech v rámci snahy učinit svou měnu globálně obchodovatelnou. Tento krok sice příliš neoslabil dominantní postavení dolaru na trhu s ropou, ukázal však směr, kterým se Peking hodlá vydat. To, co pohnulo kompasem, byl ukrajinský konflikt, respektive neuspořádaná reakce Washingtonu na něj. Zde se setkává hluboký ekonomický trend s geopolitickým ohniskem.

Vzhledem k tomu, že Moskva byla sankcemi omezena v prodeji své ropy, Čína výrazně zvýšila nákupy ruské ropy za snížené ceny, přičemž platba probíhá v jüanech. Legendární analytik Zoltan Pozsar popsal tento vývoj jako „*soumrak petrodolaru... a úsvit petrojüanu*“.

Čína není sama. Skupina BRICS jako celek si vytkla za cíl zvýšit obchodování v místních měnách, což je cíl, který ve světle rozmarného a tvrdého uplatňování sankcí ze strany Washingtonu nabývá na naléhavosti. Indie, třetí největší dovozce a spotřebitel ropy na světě, se od roku 2022 stala největším odběratelem ruské ropy po moři, přičemž za ruskou ropu platí v rupiích, dirhamech a jüanech. S konsolidací skupiny BRICS a zaváděním nových finančních infrastruktur a obchodních sítí bude obchod s ropou v nedolarech jen růst.

V lednu 2023 Saúdská Arábie dokonce otevřeně deklarovala ochotu prodávat ropu v jiných měnách než v dolarech, což bylo první veřejné přiznání toho, co bylo po léta zdrojem spekulací. V listopadu téhož roku uzavřelo království s Čínou dohodu o měnovém swapu, která je předzvěstí plánů na obchodování v místních měnách.

Dohoda o petrodolaru byla pro Saúdy velmi výhodná a z historického hlediska neprojevili příliš velkou ochotu se jí vzdát. To lze nepochybně vysvětlit určitou neochotou rozejít se s Američany. Pro vůdce zemí produkujících ropu, kteří přestanou poslouchat příkazy USA, to obvykle končí špatně. Ale časy se mění a Rijád to zřejmě cítí.

Washington chce všechny výhody, ale žádnou odpovědnost

Na šíření nezajištěných měn jsme si již zvykli. Proto je těžké pochopit, jak neobvyklá byla dohoda o petrodolaru pro svět, který si dlouho zvykal na určitou formu zlatého standardu. Jedna věc je, že vláda trvá na tom, aby byla měna přijímána v rámci jejích vlastních hranic, ale nabídnout jiné zemi reálná aktiva – jako je ropa – výměnou za peníze, které nejsou podloženy vůbec ničím, nebylo vůbec samozřejmé. Přesto se to USA podařilo, a nejen to.

Taková dohoda by se však nikdy nemohla udržet tak dlouho – déle než zlatem podložený Bretton Woods – pouze na základě vojenské síly a zákulisních jednání diplomatických kabal.

Washington sice vždy jednal s jistým pocitem beztrestnosti a věřil, že k dolaru neexistuje žádná životaschopná alternativa, ale zlatý věk petrodolaru, který trval několik desetiletí, byl přinejmenším z ekonomického hlediska oprávněný. Pro zbytek světa fungoval natolik dobře, že se až donedávna neobjevil žádný velký blok, který by se mu postavil. Důvěryhodnost mu dodával i dlouhý stín Paula Volckera.

Avšak stejně jako se Spojené státy v roce 1971 zřekly závazku směnit dolary za zlato, zřekly se poté i implicitního závazku udržovat hodnotu dolaru ve vztahu k ropě. Od té doby se Washington zbavil jakéhokoli zdání fiskální disciplíny a jakéhokoli předstírání, že řídí dolar v zájmu všech. Místo toho nyní používá zelenou bankovku jako zbraň v zoufalé snaze odvrátit události, které sám pomohl vyvolat tím, že nedokázal zachovat integritu měny.

USA nyní bojují za to, aby si zachovaly všechny výhody tohoto neúspěšného systému, ale nikoli odpovědnost, na kterou již nejsou vybaveny ani ochotny ji převzít. Pokud dolar není vázán na zlato a není již ani implicitně krytý ropou a pokud Washington nechce zachovat jeho finanční integritu, pak je jen stěží schopen usnadnit výměnu základních zdrojů. Tak hluboce zakořeněný systém, jakým je petrodolar, nezmizí přes noc, ale protože jeho ekonomické základy erodovaly, může být udržován pouze pomocí blufování a kouře a zrcadel.

La mort du pétrodollar: Que s'est-il réellement passé entre les Etats-Unis et les Saoudiens? vyšel 23.6.2024 na lesakerfrancophone.fr.

Původně ale vyšel o den dříve na na rt.com pod názvem The death of the petrodollar: What really happened between the US and Saudis?.

Překlad z franouztiny v ceně 1120 Kč Zvědavce.

Známka 1.2 (hodnotilo 71)

Oznámkuje kvalitu článku jako ve škole
(1-výborný, 5-hrozný)

1 2 3 4 5

Diskuze

7 příspěvků
(7 nových)

odeslat jako odkaz

odeslat text článku

vytisknout

uložit jako PDF

« K 609. výročí upálení mistra...

Káva pro Zvědavce

Být v obraze něco stojí.

Připojte se k ostatním a staňte se také sponzorem Zvědavce, stačí částka v hodnotě jedné kávy měsíčně.

Za měsíc červenec přispělo 15 čtenářů částkou 3 161 korun, což je 9 % měsíčních nákladů provozu Zvědavce.

Bankovní spojení: 2000368066/2010

IBAN: CZ4720100000002000368066

Ze Slovenska 2000368066/8330

IBAN: SK5883300000002000368066

BIC/SWIFT: FIOBCZPPXXX

Paypal

Bitcoin:

bc1q40mwpus89teua4ruhxrta6v45lc3ye5a9ttud

[Další možnosti platby >](#)

Ve zkratce

[Orbán chystá další překvapivé cesty](#)07.07.24 15:29 Evropská unie 0

[Petr Pavel je pravděpodobně pod kontrolou cizích tajných služeb, v životopise má nepravdy](#)07.07.24 07:03 Česká republika 0

[Fico poprvé vystoupil. Musíme postavit hráz progresivistickým ideologiím, které se šíří jako rakovina](#)06.07.24 13:50 Slovensko 0

[Na co se ptal Viktor Orbán prezidenta Putina v Moskvě](#)06.07.24 13:40 Rusko 1

Jana Marková - Štíhlý stát? 06.07.24 07:11 Česká republika 4

Biden - kandiduji dál a znovu zvítězím06.07.24 04:36 USA 1

Marine Le Penová obvinila Rusko z provokace a vměšování do francouzských záležitostí05.07.24 17:27 Francie 0

Orbán si v Moskvě potřásá rukou s Putinem. Lejnová zuří05.07.24 16:21 Rusko 0

Štefec: Vzkaz pro Janu Černochovou a její "hvězdný tým": ví vůbec Černochová, že funkčních letadel F-35 je jen 29%?05.07.24 09:59 Česká republika 1

V britských volbách vyhráli labouristé 05.07.24 09:24 Británie 1

Disneyova dědička přestala podporovat demokraty05.07.24 09:14 USA 0

Vláda nechce řešit rozpočet v přímém přenosu05.07.24 05:09 Česká republika 0

Přes Ukrajinu bude asi proudit ázerbájdžánský plyn. „Probíhají jednání,“ říká Zelenskyj05.07.24 04:59 Ukrajina 0

Fiala vyvíjí tlak05.07.24 04:20 Česká republika 0

Orbán jede do Ruska04.07.24 19:24 Maďarsko 0

Česká republika prozradila, kolik vojenské pomoci poskytla Zelenského režimu04.07.24 17:19 Česká republika 1

770 miliard Kč dluhu za Fialy. Skoro jako covid, zní. Ba hůře04.07.24 17:02 Česká republika 0

Zrušte rodinu, je neefektivní04.07.24 16:48 USA 0

Mladá žena mezi vlky: Nejsem sama.Co je za průlomem pod značkou STAČILO!04.07.24 12:31 Česká republika 5

"Na válku se nehodím": stále více Ukrajinců nechce jít na frontu04.07.24 07:11 Ukrajina 1

Z diskuze

dnes 16:55 **Olafson:** Tak se rosco popukej, s lidmi tvého charakteru jsou debaty zbytečné! Jsem rád, že sem nechodí lidé tvého typu, většinově....

dnes 16:53 **Olafson:** Jasn+ě, že jsou důležitější věci k řešení, však je komentujeme jinde. Pokud si libertarian nevšimol, zde je téma Jan...

dnes 13:45 **rosco:** je to primo k popukani jak nabozensti magori ruznych smeru a sekt se navzajem hasteri a vykrikuji ze jedine to jejich blouzneni je...

dnes 13:38 **Libertarian:** Hadate sa o 600 ročnej minulosti, a ignorujete, ako vládni gauneri kurvia vašu --a trochu aj moju- vľaxť za podpory dvoch tretín...

dnes 13:17 **Libertarian:** Majiteli Fedu vlastnia budovu. VŠETKY fin. operacie podliehajú ZÁKONom, tvorenym politikmi. FED nemôže priamo strkať dolare...

Nálepky / Témata v posledních třech měsících

Právo Politická korektnost Evropská unie Kanada Izrael Zdraví Česká republika Terorismus Finance, peníze Sionismus Civilizace Média, manipulace, Iží Slovensko Společnost Írán Současné události Afrika Historie USA Analýza Ekonomika BRICS Wikileaks Čína Palestina NATO Německo Gaza Úvahy Cenzura Rusko Francie Banksteři

[Globální ekonomika](#) [Propaganda](#) [Očkování](#) [Ukrajina](#) [Třetí světová válka](#) [Rusko-americký konflikt](#) [Židé](#) [Invaze kobylek do Evropy](#)
[Multikulturalismus](#) [Vojenství](#) [Británie](#) [Trump](#) [Covid teror](#)

Odkazy

[Nepodvoleni \(agregátor vlasteneckých zpráv\)](#)

[Michal a Petr](#)

[Vidlákovy kydy](#)

[Nikola Bornová](#)

[InfoVojna](#)

[Slobodný vysielateľ](#)

[Svobodný vysílač](#)

[Sdružení mikrobiologů, imunologů a statistiků](#)

Nepolitické

[Benny Hill](#)

[Kompletní seznam útulků pro zvířata](#)

Zvědavec na Telegramu

[zvedavec news](#)

Měnové kurzy

 USD 23,19 Kč

 Euro 25,14 Kč

 Libra 29,70 Kč

 Kanadský dolar 16,97 Kč

 Australský dolar	15,65 Kč
 Švýcarský frank	25,88 Kč
 100 japonských jenů	14,43 Kč
 Čínský juan	3,19 Kč
 Polský zloty	5,87 Kč
 100 maď. forintů	6,40 Kč
 Ukrajinská hřivna	0,57 Kč
 100 rublů	26,38 Kč
 1 unce (31,1g) zlata	55 475,34 Kč
 1 unce stříbra	724,00 Kč
 Bitcoin	1 343 895,43 Kč

Poslední aktualizace: 6.7.2024 21:00 SEČ

Tuto stránku navštívilo **3 760**